

33,24 тис.шт./м² і носили змішаний характер. Серед запасів насіння найбільшу питому частку мали лобода біла, шириця звичайна та півняче просо.

Наявність бур'янів у посівах цукрових буряків призвела до зниження продуктивності культури на 42,17 т/га коренеплодів (або на 72,3%) та до зниження їх цукристості на 2,82% від рівня показників на посівах без бур'янів. Застосування систем послідовного обприскування гербіцидами посівів цукрових буряків знижувало величину накопичення маси рослин бур'янів на другу половину липня на 81,2–89,7% від можливого накопичення у посівах забур'яненого контролю.

Найвищі показники продуктивності посівів цукрових буряків в усі роки досліджень були у варіанті 4 (вегетація посівів без негативного впливу бур'янів), урожайність коренеплодів становила 58,4 т/га, збір цукру – 9,99 т/га.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пупонин А.И. Земледелие / А.И. Пупонин – М.: Колос, 2000. – 550 с.
2. Рубін С.С. Загальне землеробство / С.С. Рубін. – К.: Вища школа, 1976. – 432 с.
3. Бабич А.О. Бур'яни в посівах / А.О. Бабич, В.П. Борона, В.С. Задорожний, В.В. Карасевич // Захист рослин. – 1997. – №2. – С. 4–5.
4. Іващенко О.О. Бур'яни в агрофітоценозах / О.О. Іващенко. – К.: Світ, 2002. – 236 с.
5. Спиридонов Ю.Я. Засоренность посевов и борьба с ней / Ю.Я. Спиридонов // Защита и карантин растений. – 1997. – № 2. – С. 16–18.
6. Физиология и биохимия покоя и прорастания семян / под ред. Кана А.А. – М.: Колос, 1982. – 495 с.
7. Бурда Р.І. Наукові назви бур'янів / Р.І. Бурда, Н.Л. Власова, Н.В. Мировська, Є.Д. Ткач. – К.: Колоб'іг, 2004. – 96 с.

Макух Я.П.

Засоренность посевов сахарной свеклы. Особенности засоренности и эффективность контролирования

Установлено, что наличие в посевах сахарной свеклы сорняков приводит к уменьшению продуктивности культуры на 72,3%. Использование

систем последовательной защиты гербицидами посевов сахарной свеклы снизило величину накопления массы сорняков на вторую половину июля на 82,1–89,7% от максимального уровня накопления в посевах засоренного контроля.

сахарная свекла, сорняки, засоренность посевов, почва, производительность

Макух Я.П.

Contamination of sugar beet sowings by weeds. Features of the contamination of sowings by weeds and effectiveness of its' control

It is established, that presence of weeds in sugar beet sowings leads to reduction of productivity of the culture on 72.3%. Usage of systems of consecutive protection of sugar beet sowings by herbicides reduced the amount of accumulation of weight of the weeds on second half of July on 82.1–89.7% from the maximum level of accumulation of contamination control in sowings.

Sugar beets, weeds, contamination of sowings, soil, productivity

УДК 632.934:632.752.6] : 634.13

ОБМЕЖЕННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ ГРУШЕВОЇ МЕДЯНИЦІ (*Psylla pyri* L.)

Здійснено польову оцінку технічної ефективності інсектицидів проти грушевої медяниці. Встановлено, що обробка насаджень груші досліджуваними препаратами надійно захищає дерева від заселення фітофагом.

насадження груші, фітофаг, інсектициди, обприскування

В умовах Південного Степу України в насадженнях плодкових культур постійно виникає загроза втрат урожаю від масового спалаху розмноження шкідливих членистоногих. В окремі роки в агроценозі груші значного поширення набувають листоблішки (грушева медяниця). Останнім часом за високої щільності популяцій зберігається тенденція до підвищення їх шкідливості [1, 2].

Грушева медяниця зустрічається водночас в усіх стадіях розвитку та з різною вразливістю до хімічних пре-

Л.В. РОЗОВА,
кандидат сільськогосподарських наук
Інститут зрощуваного садівництва імені М.Ф. Сидоренка
НААН

паратів. Захист насаджень від цього шкідника слід розпочинати якомога раніше (з першим поколінням, але за відповідних температурних показників). До того ж, починаючи з другого покоління, популяція медяниці стає гетерогенною за віковим складом, її особини занурені в медвяну росу і важкодоступні для обробки препаратами [1].

Система інтегрованого захисту груші від шкідливих організмів, допускаючи раціональне застосування хімічних засобів, вимагає постійного вдосконалення їх ефектив-

ності, зокрема у напрямі підвищення економічності, поліпшення екологічної безпеки і стабільності.

Згідно з «Переліком пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні, 2010 р.» у насадженнях груші можна застосовувати в період вегетації проти медяниці та комплексу шкідників інсек-

тициди Бі-58 новий, к.е. (0,8–2,0 л/га), Золон 35, к.е. (0,8–2,0 л/га), Люфокс 105 ЕС, к.е. (1,0 л/га), Штефесін, к.е. (0,6 л/га), Актара 240, к.с. (0,15 кг/га) [3].

Деякі автори наголошують на ефективному застосуванні біологічно активних речовин, що регулюють основні процеси життєдіяльності комах – поведінку, ріст, розвиток і розмноження та є найбезпечнішими для довкілля [4, 5].

Отже, перелік препаратів, дозволених для застосування проти грушевої медяниці, обмежений.

Метою роботи було дослідження асортименту хімічних речовин для зменшення шкідливості та розповсюдження грушевої медяниці в насадженнях.

Методика досліджень. Дослідження проведено в 2006–2010 роках у насадженнях груші сорту Ізюминка Криму на науково-виробничій дільниці “Наукова” Інституту зрошувального садівництва імені М.Ф. Сидоренка НААН, на вегетативних підщепах, у зрошуваних умовах. Грунт чорнозем південний важкосуглинковий, 2000–2002 роки, дерева висаджені за схемою 5 × 3 м.

Встановлення оптимального строку використання інсектицидів потребує постійних спостережень за розвитком фітофага, а також урахування суми ефективних температур. Прогнозуючи строки хімічної обробки проти особин грушевої медяниці використовували дані іншого дослідження [2].

Паралельно з удосконаленням технології застосування загальноприйнятих хімічних засобів проти досліджуваного фітофага визначали ефективність інсектицидів, дозволених до використання в Україні на яблуні.

Зважаючи, що Дімілін, з.п., 0,6 кг/га та Дімілін, з.п., 0,4 кг/га (у комбінуванні із Сільветом, 0,25 л/га для більш ефективного розподілу робочої рідини по листовій поверхні), Люфокс, к.е., 1,0 л/га, Актара, в.г., 0,15 кг/га, Моспілан, р.п., 0,5 кг/га та Мітак*, к.е., 3,0 л/га – препарати різного класу хімічних сполук, їх застосовували на рослинах в різні стадії розвитку фітофага (яйця, личинки, німфи, імаго). Обробку Діміліном та Люфоксом зроб-

лено в період масового відкладання яєць; Актарою, Моспіланом та Мітак* – у період відродження личинок.

Технічну ефективність препаратів оцінювали відповідно до рекомендацій для інтегрованих систем захисту плодових культур від шкідників [6, 7].

Результати досліджень. Встановлено, що у варіанті із застосуванням Актари з нормою витрати 0,15 кг/га зниження чисельності шкідника в 2008 році становило 78,2%, у 2009 і 2010 роках – в 1,2 раза більше. Таким чином, трирічні дослідження показали в середньому зниження чисельності особин медяниці на 86,8%. Відносно інсектициду Моспілан, р.п., 0,5 кг/га відмічено, що у 2008–2010 роках його ефективність проти особин медяниці не мала істотної різниці порівняно із застосовуваним препаратом Актара в цей період. Загибель шкідника в середньому за три роки становила 80,0% (таблиця).

Слід зазначити, що у ранньовесняний період 2008 року відмічалось дуже слабке заселення дерев грушевою медяницею першого покоління, тому простежити всі стадії шкідника було складно. Причиною, можливо, були гідротермічні умови, що склалися в період розвитку шкідника (прохолодна та дощова погода з кількістю опадів 40,2 мм у березні та 55,1 мм у квітні).

У першій декаді травня взагалі не відмічено жодних стадій фітофага, а в третій декаді кількість особин почала різко зростати і вже 21.05 зафіксовано літ імаго другого покоління. Обліки чисельності гру-

шевої медяниці, проведені перед обприскуванням, виявили, що на сорті Ізюминка Криму щільність особин шкідника становила в середньому 178,2 екз./листок, що у багато разів перевищувало економічний поріг шкідливості. Як свідчать результати дослідів, це вплинуло на технічну ефективність препаратів.

Що стосується препаратів Дімілін, з.п., 0,6 кг/га та Дімілін, з.п., 0,4 кг/га у суміші з ад’ювантом (допоміжна речовина) Сільвет, 0,25 л/га, то його овідна ефективність у середньому за роки досліджень становила 81,9 та 87,5% відповідно. Аналогічні результати показав регулятор росту комах Люфокс, к.е., при нормі витрати 1,0 л/га. Зниження чисельності особин після обробки було від 71,0% у 2006 р. до 92,2% у 2010 р. (у середньому – 81,0%). В еталонному варіанті із застосуванням Мітака з нормою витрати 3,0 л/га загибель шкідника за п’ять років становила 75,6%.

Отже, всі інсектициди проти грушевої медяниці виявилися ефективними. У контрольному варіанті (без обприскування) загинули особин медяниці не виявлено.

Слід зазначити, що на 30-й день обліку (протягом 2006–2010 років) в усіх дослідів, де застосовували препарати, відмічено подальше розмноження популяції грушевої медяниці. Це й не дивно, тому що, по-перше, більшість комах (у тому числі й листоблішки) здатні до значних міграцій і вони перелітають на великі відстані, по-друге, у насадженнях постійно спостерігалось п’ять повних поколінь шкідника.

Ефективність інсектицидів проти грушевої медяниці (НВД “Наукова”)

Варіант	Норма витрати препарату л, кг/га	Зниження чисельності шкідника, %					Середнє
		2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	
Люфокс 105 ЕС, к.е. (феноксикарб 75 г/л + люфенурон 30 г/л)	1,0	71,0	78,4	73,5	92,2	90,1	81,0
Дімілін 25%, з.п. (дифлубензурон)	0,6	79,9	81,5	74,1	85,2	88,6	81,9
Дімілін 25%, з.п. (дифлубензурон) + Сільвет, 100% органосиліконовий сурфактант	0,4 0,25	89,1	86,3	80,9	90,3	91,0	87,5
Актара 25 WG, в.г. (тіаметоксам)	0,15	—	—	78,2	91,4	90,7	86,8
Моспілан, р.п. (ацетаміпрід)	0,5	—	—	67,4	83,1	89,6	80,0
Мітак 050 ЕС, к.е. (амітраз, 20%)	3,0	70,2	66,6	74,4	90,5	88,8	75,6
Контроль - без обробки	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
НІР05	—	11,6	25,5	25,5	12,4	11,5	—

*На даний час препарат Мітак відсутній в Україні

Введення в систему захисту культури селективно діючих інсектицидів, зокрема Діміліну та Люфоксу, дає можливість перейти до системного захисту від комплексу шкідників саду, в тому числі і від грушевої медяниці.

ВИСНОВКИ

Проти особин грушевої медяниці високу технічну ефективність (у середньому за роки досліджень у межах 80,0–87,5%) виявили препарати Дімілін 25%, з.п., 0,6 кг/га, Люфокс 105 ЕС, к.е., Актара 25 WG, в.г., Мо-спілан, р.п. і Дімілін 25%, з.п., 0,4 кг/га у суміші з ад'ювантом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Розова Л.В. Медяниці в агроценозі груші / Л.В. Розова // Фермер. – 2010. – № 3. – С. 22–23.

2. Розова Л.В. Особливості біології та екології грушевої медяниці (*Psylla pyri* L.) в умовах Південного степу України / Л.В. Розова // Захист і карантин рослин. – 2009. – № 55. – С. 190–196.

3. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Офіційне видання. – К.: Юнівест Медіа, 2010. – 304 с.

4. Черній А.М. Регулятори життєдіяльності комах / А.М. Черній. – К.: Колобіг, 2008. – 295 с.

5. Черній А.М. Концептуальні основи інтегрованого захисту плодового саду від шкідників / А.М. Черній // Захист і карантин рослин. – 2007. – Вип. 53. – С. 390 – 403.

6. Методики випробування і застосування пестицидів // [С.О. Трибель, Д.Д. Сігарьова, М.П. Секун, О.О. Івашенко та ін.]; за ред. проф. С.О. Трибеля. – К.: Світ, 2001. – 448 с.

7. Буров В.Н. Метод испытаний гормональных препаратов (регулятор роста, развития и размножения насекомых): метод. указ. / В.Н. Буров. – Л.: Колос, 1983. – 34 с.

Л.В. Розова

Ограничение численности грушевой медяницы (*Psylla pyri* L.)

Дана полевая оценка технической эффективности инсектицидов против грушевой медяницы. Установлено, что обработка насаждений груши исследуемыми препаратами надежно защищает деревья от заселения фитофагом.

насаждения груши, фитофаг, инсектициды, опрыскивание

L.V. Rozova

Limiting of the number of pear sucker

Field evaluation for insecticides technical efficiency against pear sucker has been made. It is stated that treatment of pear plantings with preparations safely protects trees from phytophage colonization.

pear plantings, phytophage, insecticides, spraying

ДЛЯ АВТОРІВ

Науково-виробничий журнал «Карантин і захист рослин» є фаховим виданням. Публікує виробничі та оригінальні статті українською мовою за матеріалами наукових досліджень із захисту рослин від шкідників, хвороб та бур'янів.

Згідно з постановою Вищої атестаційної комісії України за № 7-05/1 від 15.01.2003 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України», приймаються до друку статті, що містять такі обов'язкові елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; виділення неви-

рішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття; формулювання завдань статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Стаття має супроводжуватись актом експертизи та рецензією тієї установи, де працюють автори.

Рукописи приймаються до друку редакційною колегією. Редакція зберігає за собою право вносити в текст зміни й скорочення.

Рукописи, що не відповідають правилам для авторів, редакцією не приймаються.

ВИМОГИ ДО РУКОПISУ

Рукопис фахової статті подавати в одному примірнику разом з електронною версією у форматі doc., виконаному в Microsoft Word (будь яка версія). Обсяг статті не повинен перевищувати 7 сторінок машинописного тексту формату А4 (включаючи таблиці, ілюстративний матеріал і бібліографічний список). Шрифт Times New Roman, розмір шрифту – 12, інтервал – 1,5, вирівнювання — по ширині сторінки, поля – зліва 3 см, решта по 2 см.

Рекомендується така структура рукопису:

- УДК;
- Назва статті;
- Ініціали, прізвище, вчений ступінь або посада (без скорочення) автора (ів);
- Повна офіційна назва установи, де працює кожний з авторів;
- Текст статті;
- Таблиці — не більше 3-х;
- Рисунки й фотографії — в оригіналах, або в електронному варіанті;
- Література, описана відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006;
- Анотація та ключові слова українською, російською та англійською мовами — із зазначенням прізвищ автора (ів) і назви статті;
- **Контактні телефони авторів (автора).**